

РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАВЕРШЕННЯ

ЧАПЛИГІНА І.Є., ЗДОБУВАЧКА ВИЩОЇ ОСВІТИ,
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ*

Децентралізація як процес передачі частини повноважень органів центральної влади органам місцевого самоврядування вже тривалий розглядається в Україні як вагомий елемент надання реальних владних повноважень безпосередньо громадянам, наближення народовладдя в нашій державі до західних демократичних стандартів. Адже, як свідчить зарубіжний досвід, передусім країн Європейського Союзу, все більше справ, які найбільше турбують громадян, вирішуються на місцевому рівні, не потребуючи залучення держави. Водночас така можливість є лише там, де сформовані спроможні громади, які мають як відповідні повноваження, так і належні матеріальні та фінансові ресурси для реалізації потреб своїх мешканців.

Правову основу децентралізації в Україні було закладено упродовж останніх років. Так, ще у 2014 р. розпорядженням Кабінету Міністрів була схвалена Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, а постановою Уряду затверджена Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. Своєю чергою, Верховна Рада України Законом від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад» започаткувала процес добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст, а також добровільного приєднання до об'єднаних територіальних громад, який завершився 2020 року. Для забезпечення здійснення реформи було ухвалено низку інших законодавчих та підзаконних актів, які дали змогу розпочати її реалізацію.

Традиційно ідея децентралізації підтримується в Україні різними політичними силами, а її здійснення входить до передвиборчих програм як парламентських політичних партій, так і кандидатів на посаду Глави держави. Оскільки зазначена реформа потребує внесення змін до Конституції України, відповідні законопроекти, як правило, вносяться Президентом України.

Розуміючи усю складність внесення змін до Конституції та тривалість такого процесу, Верховна Рада України IX скликання у

* Науковий керівник – Божидай І.І., к.е.н., ст. викладач

співпраці з Урядом та Президентом розробила пакет законів і підзаконних актів, покликаних продовжити хід реформи. Так, у зв'язку із завершенням дії Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, Кабінет Міністрів України постановою від 5 серпня 2020 р. № 695 затвердив Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Ця Стратегія визначає генеральний вектор сталого розвитку регіонів та розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722. Згідно з документом, першочерговими завданнями нової регіональної політики є прискорення економічного зростання регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності на основі ефективного використання внутрішнього потенціалу, створення нових робочих місць, покращення зайнятості населення, створення умов для повернення на батьківщину трудових мігрантів.

Ідея наближення послуг до громадян головним чином має бути реалізована шляхом перенесення їх надання з районних центрів до об'єднаних територіальних громад. У зв'язку з цим відпадає необхідність у нинішній кількості районів. Тому адміністративно-територіальна реформа в частині зменшення кількості районів також стала складовою реформи децентралізації.

За даними моніторингу Мінрегіону, станом на 5 лютого 2021 р., загалом 95,5 % об'єктів громади вже готові взяти на свій баланс (надали згоду). У цілому по областях процес передачі виглядає так:

За словами Міністра розвитку громад та територій О. Чернишова, надалі, щоб реалізувати можливості децентралізації, необхідно розмежувати повноваження між органами місцевої влади. Для цього потрібно змінити законодавство про місцеве самоврядування та місцеві державні адміністрації. Зокрема, видається доцільним створити виконавчі органи районних та обласних рад, підзвітні та підконтрольні лише цим радам, і перерозподілити повноваження між виконавчими органами рад та районними й обласними державними організаціями таким чином, щоб максимальна кількість повноважень у вирішенні питань місцевого значення була закріплена за виконавчими органами відповідних рад.

Реформа децентралізації в Україні активно триває упродовж останніх років, а її основним результатом стало створення об'єднаних територіальних громад та укрупнення районів і передача значної частини повноважень на рівень об'єднаних територіальних громад. Зазначені зміни супроводжувалися передачею місцевим громадам

частини матеріальних ресурсів, майна та перерозподілом надходжень від державного бюджету до місцевих бюджетів, що істотно посилило спроможність місцевих громад. Подібні зміни цілком обґрунтовано дали підстави представникам владної команди (як попередньої, так і нинішньої) говорити про їх успішність.

Аналіз законодавчих змін і Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік також свідчить про спільність зусиль Президента, Парламенту й Уряду щодо завершення реформи децентралізації вже найближчим часом. Разом із тим попередні спроби внесення змін до Конституції України в частині децентралізації, які не принесли успіху, відсутність узгоджених позицій влади й представників місцевого самоврядування щодо ключових проблемних питань, які стали головним «камнем спотикання», а також готовність суб'єктів права законодавчої ініціативи згідно з Планом внести необхідні законопроекти лише наприкінці поточного року вселяють обережний оптимізм щодо можливості завершення реформи вже у 2021 році.

Література.

1. Реформа децентралізації в Україні: основні тенденції та перспективи завершення. *Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти*. 2021. № 2 (82). С. 3–7.
URL: http://nbuviap.gov.ua/images/konstutyciynuy_proces/2021/2.pdf

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ПРИБУТКОВОСТІ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

***ЧУЙКО Н.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ВОРОНКОВА А.А., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХРАПАЧ К.Г., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ,
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Україна є аграрною державою, а виробництво продукції сільського господарства є основним напрямком діяльності на всіх етапах її розвитку. Пріоритетною галуззю аграрного сектору залишається рослинництво.

Прибутковість галузі рослинництва створюється під впливом багатьох чинників, зокрема ґрунтово-кліматичних, технологічних, біологічних та інших. Виробничий цикл у рослинництві триває значний час: до одного року (кукурудза, зернові культури тощо); кілька років (виращування багаторічних насаджень).